Prima instanță: Judecătoria Drochia sediul central (jud.L.Grădinari)
Dosarul nr.2rc-5/2025 (nr.2-24135084-03-2rc-17012025)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul civil şi de contencios administrativ
D E CI Z I E

24 martie 2025 **mun.Bălţi**

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaș, Ivan Parii**

examinând, fără citarea părților, recursul declarat de SRL"Misertais Prim",

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL"Misertais Prim" către SRL"Eltex-Grup" privind anularea actelor juridice,

împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 9 decembrie 2024 ,-

c o n s t a t ă :

Poziția părții:

La 26.11.2024 SRL"Misertais Prim" a înaintat cerere de chemare în judecată către SRL"Eltex-Grup" privind anularea actelor juridice:

- declararea nulității tranzacției din 26.04.2019 încheiate între SRL"Eltex-Grup" și SRL"Misertais Prim" privind vînzarea-cumpărarea a materialelor de construcții,
- declararea nulității tranzacției din 10.03.2020 încheiate între SRL"Eltex-Grup" și SRL"Misertais Prim" privind vînzarea-cumpărarea a materialelor de construcții,
- declararea nulității tranzacției din 12.03.2020 încheiate între SRL"Eltex-Grup" și SRL"Misertais Prim" privind vînzarea-cumpărarea a materialelor de construcții,
- declararea nulității tranzacției din 03.12.2020 încheiate între SRL"Eltex-Grup" și SRL"Misertais Prim" privind împrumutul,
- scutirea de la plata integrală a taxei de stat,
- încasarea tuturor cheltuielilor legate de examinarea cauzei civile.

Poziţia instanţei:

Prin încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 09.12.2024 cererea de chemare în judecată s-a restituit.

Solicitarea recurentului:

La 19.12.2024 SRL”Misertais Prim” a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 09.12.2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii.

Argumentele părţilor:

În motivarea recursului a invocat că încheierea este neîntemeiată și pasibilă casării, emisă cu încălcarea normelor de drept procedural și neelucidarea circumstanțelor cauzei. Concluziile instanței contravin normelor de reglementare a raportului juridic litigios, instanța urma să țină cont de cerințele înaintate și de lipsa unei obligațiuni contractuale privind necesitatea respectări de către părțile litigioase a procedurii prealabile de soluționare a litigiului.

Atrage atenția că tranzacțiile nu au forma unui act juridic civil scris și nu sunt prevăzute careva drepturi și obligațiuni de soluționare extrajudiciară a litigiilor.

Aprecierea instanţei de recurs:

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art.424 alin.(1) Codul de procedură civilă, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Potrivit dispozițiilor art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Potrivit art. 171 alin.5 Codul de procedură civilă, încheierea prin care instanţa judecătorească restituie cererea în temeiul alin.(1) lit.a), b), c) şi g) poate fi atacată cu recurs.

Articolul 425 Cod procedură civilă prevede că termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs reține că încheierea contestată emisă la 09.12.2024 a fost comunicată recurentului la 09.12.2024 la poșta electronică. Recursul a fost declarat la 19.12.2024, ceea ce confirmă respectarea termenului de contestare, prevăzut de art.425 Cod procedură civilă.

Potrivit art.427 lit.b) Cod procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul și caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.

Probatoriul cauzei atestă faptul că la 26.11.2024 SRL”Misertais Prim” a înaintat cerere de chemare în judecată către SRL”Eltex-Grup”, solicitând anularea actelor juridice.

Prin încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 09.12.2024 cererea de chemare în judecată s-a restituit în temeiul dispozițiilor art.170 alin.1 lit.a) Cod de procedură civilă, care prevede că judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă: a) reclamantul nu a respectat procedura de soluţionare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.

În argumentarea soluției instanța de prim nivel a concluzionat că reclamantul nu a respectat calea prealabilă de soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară.

La 19.12.2024 SRL"Misertais Prim" a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Drochia sediul central din 09.12.2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii.

Examinând recursul potrivit Secţiunii 1 Cod procedură civilă , instanţa de recurs nu se va implica în esenţa fondului litigiului judecat de prima instanţă, ci va verifica în exclusivitate respectarea normelor procesuale la emiterea încheierii atacate.

Colegiul civil notează că intentarea acţiunii civile - este o etapă de sine stătătoare a procesului civil, ce reprezintă prima şi o foarte importantă verigă din sistemul de acţiuni procesuale, care se înlocuiesc succesiv una pe alta şi asigură desfăşurarea procesului. Pentru a declanşa un proces civil în vederea apărării drepturilor civile încălcate sau contestate este necesar ca persoanele interesate să sesizeze instanţa de judecată competentă, acest fapt prezumînd că activitatea instanţelor judecătoreşti se caracterizează prin faptul că ele nu pot începe activitatea lor decît pe baza unor cereri, înaintate de cei interesaţi în vederea apărării drepturilor încălcate sau contestate, aşa după cum prevede art. 7 alin.(1) Cod de procedură civilă , conform căruia instanţa judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţi ori a unui interes legitim.

În conformitate cu prevederile art.166 alin.1 Cod de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată. Cererea de chemare în judecată este actul procedural scris, întocmit în conformitate cu legislaţia procesual civilă, prin care reclamantul învesteşte instanţa de judecată cu o pretenţie civilă. Adică, cererea de chemare în judecată constituie primul dintr-o serie întreagă de acte şi forme procesuale prin intermediul căreia acţiunea civilă este pusă în mişcare şi susţinută pînă la completa ei epuizare.

Pentru a fi intentat un proces civil nu este suficient numai actul depunerii cererii de chemare în judecată în instanţa de judecată, ci este nevoie să fie soluţionată şi chestiunea cu privire la primirea cererii de chemare în judecată în conformitate cu prevederile legale. Chiar dacă persoana interesată dispune de dreptul de a declanşa un proces civil

este necesară şi importantă verificarea tuturor condiţiilor de exercitare a acestui drept prevăzute de legislaţia procedurală. Judecătorul va întreprinde un şir de acţiuni procedurale în acest sens, avîndu-se în vedere faptul că de corectitudinea şi succesivitatea acestor acţiuni, în faza intentării procesului civil, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

La primirea cererii de chemare în judecată, potrivit art.168 alin.2) Cod de procedură civilă, judecătorul urmează să verifice dacă aceasta întruneşte exigenţele prevăzute de lege.

Astfel, legislaţia procedurală, prin prisma art.166, 169, 170 Cod de procedură civilă , instituie anumite cerinţe pentru realizarea dreptului la acţiune, adică pentru intentarea unui proces civil:

- respectarea formei şi cuprinsului cererii de chemare în judecată;
- adresarea cererii în instanţa competentă să judece cauza;
- dispunerea de capacitatea de exerciţiu a drepturilor procedurale civile;
- respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părţilor;
- legalizarea împuternicirilor reprezentantului de a porni şi susţine procesul în modul stabilit de lege;
- achitarea taxei de stat, etc.

Nerespectarea cerinţelor prevăzute de lege întru realizarea dreptului la acţiune poate duce la anumite consecinţe juridice.

Conform art.167 alin.(1) lit.d) Cod procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzuta de lege sau de contractul părților.

Colegiul civil remarcă faptul că prin Hotărârea nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003 (Sesizarea nr.21a/2012), autorul sesizării a pretins, în special, că prevederile articolelor 166 alin.(2) lit.h), 167 alin.(1) lit.d), 170 alin.(1) lit.a), 267 lit.a), 347 alin.(3), 348 alin.(2) lit.e) din Codul de procedură civilă, care obligă reclamantul "să respecte procedura de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea procedurii este prevăzută de lege sau de contractul părţilor", sînt contrare articolelor 1, 6, 20, 53, 54, 66, 114, 115 şi 116 din Constituţie.

În rezultatul examinării sesizării, Curtea Constituțională a recunoscut constituţionale prevederile articolelor 166 alin.(2) lit.h), 167 alin.(1) lit.d), 170 alin.(1)

lit.a), 267 lit.a), 347 alin.(3), 348 alin.(2) lit.e) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003.

În pct.58-61 din Hotărârea enunțată supra, Curtea Constituțională a reţinut că prin prisma art.6 pct.1 din Convenţia Europeană, precum şi prin prisma jurisprudenţei Curţii Europene, dreptul de acces la justiţie nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cît timp acestea sînt rezonabile şi proporţionale cu scopul urmărit. Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conţinutului acestui drept, există loc pentru restrîngeri aduse implicit. Dreptul de acces la o instanţă de judecată impune, prin însăşi natura sa, a fi reglementat de către stat, reglementare care poate fi variabilă în timp şi spaţiu, în funcţie de nevoile şi resursele comunităţii şi ale indivizilor (Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii). În jurisprudenţa sa Curtea Europeană a indicat că, în elaborarea unei astfel de reglementări, statele se bucură de o anumită marjă de apreciere. Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restrîngă dreptul de acces într-atît, încît să fie atinsă însăşi substanţa sa.

În pct.67 din Hotărâre nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale , Curtea a reţinut că respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară constituie o condiţie specială a exercitării dreptului la acţiune în justiţie, care necesită a fi întrunită doar în anumite cazuri în funcţie de natura litigiului.

În pct.86 din Hotărârea nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale, Curtea atestă două situaţii în care urmează a fi respectată procedura prealabilă, şi anume:

1) în cazul în care părţile au stipulat aceasta în contract, prin manifestarea liberă a voinţei;

2) în cazul expres statuat de lege. Astfel, aceste două situaţii sînt stipulate exhaustiv de legea procesuală şi nu pot fi aplicate discreţionar de către instanţa de judecată.

Analizând Hotărârea nr.14 din 15.11.2012 a Curții Constituționale este evident că instanța supremă a concretizat că procedura prealabilă trebuie să fie prevăzută de contract sau de lege.

Colegiul civil și de contencios administrativ precizează că obiectul litigiului constituie declararea nulității actelor juridice în temeiul art.308, 312, 327, 328, 334, 341 Cod civil.

Dispozițiile Codului civil invocate în acțiunea civilă statuiază următoarele.

Articolul 327. Actele juridice nule şi anulabile

(1) Actul juridic este nul dacă nulitatea sancţionează încălcarea unei dispoziţii legale prin care se ocroteşte un interes general (nulitate absolută).

(2) Actul juridic este anulabil dacă nulitatea sancţionează încălcarea unei dispoziţii legale prin care se ocroteşte un interes particular (nulitate relativă).

Articolul 328. Nulitatea absolută a actului juridic

(1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acţiune, cît şi pe cale de excepţie, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanţilor la proces.

(2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.

(3) Atît acţiunea în constatare a nulităţii absolute, cît şi excepţia de nulitate absolută sînt imprescriptibile. Cu toate acestea, se prescriu în termen de 10 ani acţiunile privind aplicarea efectelor nulităţii absolute conform art.331, indiferent dacă sînt introduse împreună cu acţiunea în constatare a nulităţii absolute sau după admiterea acestei acţiuni.

Articolul 334. Nulitatea actului juridic ce contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri

(1) Actul juridic sau clauza care contravin vădit ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule.

(2) Actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziţii legale imperative sînt nule sau anulabile dacă această sancţiune este prevăzută expres de dispoziţia legală încălcată (nulitatea expresă).

Articolul 341. Nulitatea actului juridic încheiat prin dol

(1) Actul juridic a cărui încheiere a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părţi poate fi declarat nul de instanţa de judecată chiar şi în cazul în care autorul dolului estima că actul juridic este avantajos pentru cealaltă parte.

(2) Dacă una dintre părţi trece sub tăcere anumite împrejurări la a căror dezvăluire cealaltă parte nu ar mai fi încheiat actul juridic, anularea actului juridic poate fi cerută numai în cazul în care, în baza principiului bunei-credinţe, se putea aştepta ca cealaltă parte să dezvăluie aceste împrejurări.

Instanța de recurs notează că dispozițiile citate supra nu indică la necesitatea respectării căii prealabile de soluționare pe cale extrajudiciară în cazul solicitării declarării nulității actului juridic.

Mai mult ca atât, prima instanță nici nu a indicat în încheierea sa care normă sau convenție/contract obligă reclamantul să respecte procedura prealabilă în cazul unui astfel de litigiu.

În aceste circumstanțe, este evident că soluția instanței de prim nivel urmează a fi casată, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță, în același complet de judecată, la etapa acceptării pe rol a cererii de chemare în judecată.

Conform art.428 alin.1 Cod de procedură civilă, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.

Conducându-se de dispoziţiile art.427 lit.b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord ,-

decide :

Admite recursul declarat de SRL”Misertais Prim”.

Casează integral încheierea Judecătoriei Drochia sediul central din 9 decembrie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL”Misertais Prim” către SRL”Eltex-Grup” privind anularea actelor juridice, restituind cauza civilă în aceiași instanță, în același complet de judecată, la etapa acceptării pe rol a cererii de chemare în judecată.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Președintele completului, judecător: Elena Grumeza

Judecătorii: Natalia Costaș Ivan Parii